

У пошани
до піонерів -
лицем
до молоді

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
Тел. з Нью-Йорку:
Барді 7-4125
УНСоюзу: Барді 7-5337

РІК LXXVIII. Ч. 145. ДЖЕРСІ СІТІ І НЬО ЙОРК, ВІВТОРОК, 10-го СЕРПНЯ 1971 ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, AUGUST 10, 1971 No. 145. VOL. LXXVIII.

ЗАКІНЧИВШИ УСПІШНО СВІЙ ФЕНОМЕНАЛЬНИЙ 12-ДЕННИЙ ЛЕТ НА МІСЯЦЬ І ПРИЧАЛИВШИ ПЕРФЕКТНО В ТОЧНО ВИЗНАЧЕНОМУ ЧАСІ І МІСЦІ, АСТРОНАВТИ СКОТТ, ІРВІН І ВОРДЕН ПРИБУЛИ ВЖЕ ДО ГЮСТОНУ ІЗ СВОІМ МІСЯЧНИМ ВАНТАЖЕМ.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Понеділок, 9 серпня 1971 р.

В АМЕРИЦІ

БІЛНІЙ ДІМ У ВАШІНГТОНІ ВИДАВ вказівку, щоб керівники всіх департаментів стримувалися від промоцій, а отже і від підвищення заробітної плати для своїх службовців. Для Уряду нині працює один мільйон 200 тисяч службовців. Така вказівка має послужити зменшенню видатків, а також зразком - стандартом для приватної індустрії.

У МІСЯЦІ ЛІПНІ ЗБІЛЬШИЛАСЯ кількість безробітних у ЗСА. Середня висота безробіття сягала минулого місяця 5,8 відсотка всієї робочої сили в країні. У червні ц. р. безробіття сягало тільки 5,6%.

НЬОЙОРКСЬКА СТЕПТОВА ЛЬОТЕРІЯ МАЛО не збанкрутувалася за перші два роки свого існування. Переживши кризу, вона приносить тепер за рік кругло 30 мільйонів доларів прибутку. Ці гроші йдуть на різні потреби міста, яке без такої допомоги мусило б збільшувати податки. Зрушення сталося після того, як були заведені спеціальні тиражі, завдяки яким один з вигравшів дав власникові мільйон доларів, а другий — щорічну виплату по 25 000 доларів до кінця життя.

МІЖ ІЗ МОЖЛИВИМИ КАНДИДАТАМИ на президентські вибори в 1972 році сенатор Едвард Кеннеді з Массачусетсу і Едмунд Москі з Мейну ведуть перед, між іншими демократичними кандидатами. Обидва вони, Кеннеді і Москі, дістали по 22 відсотки голосів у анкеті, яку провів дослідний Інститут Геллупа. У квітні минулого року сенатор Кеннеді мав на 8% голосів більше, ніж сенатор Москі. Однак, ні один із цих сенаторів не виставив ще офіційно своєї кандидатури на президентські вибори від Демократичної партії. Формально від неї зголошений тільки сенатор - демократ із Південної Дакоти Джордж Мек-Говері.

У ВАШІНГТОНІ ВИДУЛОСЯ ЧЕРГОВЕ ЗАСІДАННЯ урядовців у справах природного оточення і ресурсів. У звіті було сказано, що треба великих коштів на боротьбу проти зачистки повітря й води, але, американська економіка може здобути на таке зусилля.

ІНСТИТУТ ГЕЛЛУПА СТВЕРДЖУЄ, на підставі найновіших опитувань, що в ЗСА зростає кількість людей, які голосували б за жінку — кандидата в президенти країни, коли б така виявилася всі потрібні для цього кваліфікації. У 1969 році за таку жіночу кандидатуру в президенти були нібито 56% виборців — себто тих, що їх опитували, а в цьому році таких уже є 66%.

ЯКРАЗ ПЕРЕД ТИМ, ЯК КОНГРЕС ПІШОВ на односторонню відпустку, в Сенаті було схвалено законопроект про допомогу високому шкільництву, як коледжам, так і студентам. За цим законопроектом, система вищої освіти в Америці мала б дістати 16 мільйонів доларів, найбільшу допомогу за увесь час існування ЗСА, як держави.

У СВІТІ

У МОСКВІ ЗАКІНЧИЛАСЯ 5-денна конференція союзу і американських фахівців космічних дослідів. Американська делегація представляла Американо-Советську Академію Наук. Головними речниками були Джордж М. Лов від ЗСА і президент Російської Академії Наук Мстислав Келдіш. Прийнято низку рекомендацій, але публічно їх не виявлено.

БРИТАНІЯ ПРИШЛЕ додаткових 1.800 вояків до Північної Ірландії, збільшивши стаціонарні там свої війська до 12.000. Сталося це після того, як північно-ірландський прем'єр Брасн Фолкнер поїхав до Лондону просити британського прем'єра Едварда Гіта дальшої допомоги у припиненні безперервних заворушень на тлі ворожнечі між протестантською більшістю та католицькою меншістю населення.

В АТЕНАХ У ГРЕЦІ ЗАКІНЧИВСЯ процес перед 5-тичленним трибуналом проти 25-ох греків, оскаржених у протидержавній діяльності. 18-ох підсудних звільнили, а решті дали менші кари, ніж можна було сподіватися. Головного оскарженого, 39-річного робітника Ніколаса Кумундурса, який признався, що він комуніст, засудили за друкування і поширення протирежимових летючок на 3 роки в'язниці.

В СГІПТІ АРЕШТУВАЛИ президента Соціалістичного Інституту Єгипту, Ібрагіма Садуудіна, та наклали домашній арешт на політичного діяча Халеда Мохеддіна за їх тісні зв'язки з комуністами.

ЯПОНСЬКИЙ УРЯД ВИДАВ 14-тисторікове ділове повідомлення про "Американський критицизм супроти Японії". Наведено там докладні дані про скарги американських урядових і господарських кіл на надто великий експорт до Америки японських текстильних виробів та недоведення військових кіл ЗСА до привиду замало озброєння Японії.

ГЕНЕРАЛЬНИЙ СЕКРЕТАР ОН У ТАНТ ПОВІДОМІВ, що в Женеві створено окрему "діючу групу", через яку йтиме вся міжнародна допомога населенню Східного Пакистану, якому грозить голод та яке переживає важке лихоліття внаслідок режиму терору, що його завела західно-пакистанська армія у здавлюванні автономного руху Бенгальців.

ІЗРАЇЛЬ ПРОДУКУЄ власні ракети за зразком союзу і американських ракет: ті союзу і американські ракети разом з їхніми видами ізраїльці захопили були в червневій війні проти арабів у 1967 році.

У В'ЄТНАМСЬКІЙ ВІЙНІ ЗСА ВТРАТИЛИ від 1961 року 7.894 літаки різних типів.

У ПІВДЕННОМУ В'ЄТНАМІ МАЮТЬ завести кару смерті на продажні наркотики. Такий законопроект прийде на розгляд нового тамашнього парламенту, який вийде з виборів 29 серпня ц. р.

Гюстон. — Астронавти із залоги "Аполло-15" — полковник Дейвід Р. Скотт, підполк. Джеймс Б. Ірвін і майор лєтунства Алфред М. Ворден, прибули сюди в неділю 8 серпня ц. р. літаком з Гаваї після успішного закінчення свого феноменального 12-денного лету на Місяць і перфектного й точного шодо мінуту причалення на водах Тихого океану в суботу, 7 серпня о год. 4:46 по полудні літнього східного часу. До Гюстону, де їх вітали ораційно їхні родина разом із керівниками і працівниками космічного центру, вони привезли із собою свій дорожчий вантаж — здобуті і зібрані на Місяці зразки місячної кори, ґрунту й каміня.

Причалення астронавтів із їхнім космічним кораблем "Аполло-15" відбулося в точно визначеному часі і за передбаченим планом на водах Тихого океану на яких 333 миль на північ від Гаваї, де на них чекав літакопосець "Окінава" із гелікоптерами й окремою командою фрегментів, допоміжних в "заякоренні" командної кабіни "Аполло-15" на водах океану і в завантаженні астронавтів на гелікоптери, які й перевезли їх на поклад корабля. Прибулих на корабель привітали тепло й ораційно представники командувача американським флотом на водах Тихого океану, репрезентанти космічної програми та капітан і залога корабля. Після відмовлення військовим капелянам молитви подяки за успішний лет і поворот астронавтів і кількох промов промовляли також астронавти, підкреслюючи значення свого лету і переведення ними геоло-

гічних розслідувань Місяця. Причалення "Аполло-15" на води океану відбулося з допомогою трьох парашутів, не зважаючи й на те, що під час причалювання до Землі один із цих парашутів не розвинувся.

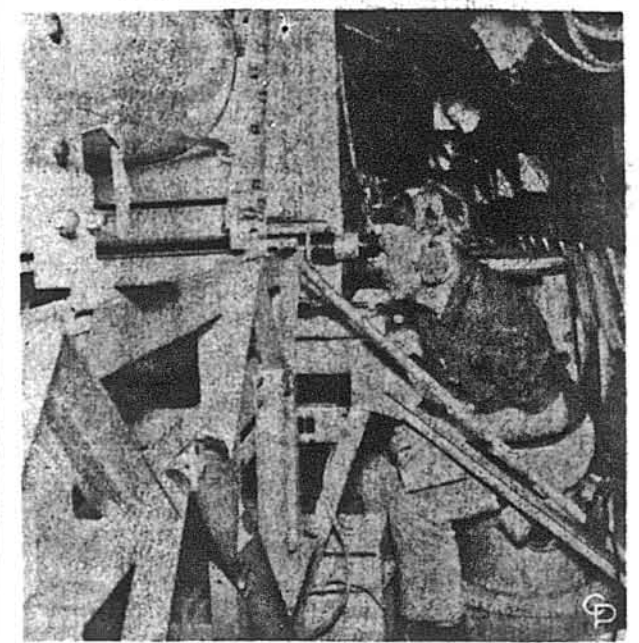
Після привітання на "Окінаві" астронавтів перевезли із частиною їхнього вантажу — ваги яких сто фунтів — спочатку на Гаваї і звідти вже літаком до Гюстону; другу частину вантажу — яких 75 фунтів — відіслали літаком безпосередньо із "Окінави" до Гюстону, де науковці почали негайно досліджування зібраних астронавтами матеріалів. Повернули із теперішнього лету на Місяць астронавти із залоги "Аполло-15" не мусили перебувати так, як учасники попередніх летів, тритижневого ізоляційного періоду, потрібного для встановлення, чи не привезли вони якихось місячних "бактерій". Скотт, Ірвін і Ворден могли зараз же після прибуття на корабель зустрітись безпосередньо з людьми і після приїзду до Гюстону із своїми жінками і дітьми.

Феноменальний 12-денний лет і 3-денне перебування на Місяці астронавтів із залоги "Аполло-15" відкрили широкій відомості і захоплення не лише в ЗСА, але і в усьому світі. Керівники космічної програми визначили лет "Аполло-12" як "найвидатніший годинник людства в ділянці експлорації". Не зважаючи на те, що місія астронавтів була дуже успішна і що вони провели багато важливих наукових дослідів, керівництво космічних дослідів не ризигує із запланованих чергових летів нових космічних кораблів "Аполло" 16 і 17.

Губернатор Алабами Джордж Воллес хоче знову кандидувати на Президента

Монтгомері, Алабама. — Губернатор Алабами Джордж П. Воллес, безупішний кандидат на Президента ЗСА в 1968 році заявив, що він рішався кандидувати знову у виборах 1972 року і рішить, що він здохне перемогу. У виборах 1968 року Воллес, як репрезентант третьої партії, чеймпо збільшення прав держави в національному житті і прихильник расової сегрегації, здобув був десять мільйонів голосів. Воллес вірить, що в теперішній ситуації, коли немає виглядів на основну зміну політики республіканської і демократичної партій, він має всі шанси здобути перемогу і стати Президентом ЗСА. У своєму пресовому інтерв'ю, що його Воллес віддав у четвер 5 серпня ц. р. у стейтвому капітолі, він критикував гостро політику президента Р. Ніксона, зокрема заповідке ним поїзду до комуністичного Китаю, визнаючи, як "велику помилку" і порівнюючи її до поїздки британського прем'єра Черчилля на зустріч з Гітлером у Мюнхені в 1938 році.

ОБСЕРВУВАННЯ ПЛАНЕТИ МАРС

Д-р Е. Фінк, науковець із Арізонського Університету, обсервув з допомогою телескопу заінстальованої на літаку "Конвейр 990" астрономічної лабораторії планету Марс під час її максимального наближення до Землі. Відбулося це обсервування Марса опівночі під час лету цієї "летючої лабораторії" над Гаваїями.

Скомпонувані астронавтами Скоттом, Ірвіном і Ворденом відзнаки "Аполло-15" із зображенням місячної поверхні в околиці їхнього причалення, що її визначають на картах Місяця, як Гедлі - Аппенін. Виконана ця відзнака в червоному, білому і синьому кольорах.

Громико прибув до Індії, підтримуючи її проти Пакистану

Нью Делі. — В жниуну неділю 8 серпня прилетів до столиці Індії Нью Делі спеціальним літаком союзу і американських міністер закордонних справ Андрей Громико, завідувач цим несподіваним приїздом підтримку з боку Союзу Союзу для Індії в її гострому спорі з Пакистаном за привою брутальних репресій, застосованих західно-пакистанським військом проти східних пакистанців, здебільшого бенгальців. Понад 7 мільйонів бенгальців втекли до Індії, створивши для неї дуже важливу господарську й суспільно-політичну ситуацію. Відносини між Індією і Пакистаном погіршилися настільки, що з обох сторін впади погрози війни. Пакистан звернувся за допомогою до Комуністичного Китаю, а Індія до СССР. Американсько-індійські відносини також дуже погіршилися.

У Судані продовжують арештувати комуністів — від'їздять "дорадники" СССР

Хартум. — Офіційно повідомлено, що арештовано понад 700 далішних членів суданської комуністичної партії. Дотепер уряд признався, що арештовано 1.400 комуністів, але загальною вважають, що їх число було яких 2.000. Деяких звільнено, після того, як вони доказали, що не мали нічого спільного із нещадною спробою державного перевороту з 19 липня ц. р. Уряд признав розстріляти або повішення "лишки" 14-ох військовиків і цивільних, між ними голови компартії Мохаммада Абдель Халіка. Загал населення прийняв із задоволенням репресії уряду проти комуністів, вважаючи комунізм за ворога: 14-мільйонне населення Судану майже поголотно мусульманське, вірно ісламізму й відкидає комунізм з його атеізмом. Теперішній президент Гаафар аль-Німеїрі дав у строку уряді шістьох комуністів, але всіх їх звільнив та внаслідок цього атеїзму, або присудив до домашнього арешту. У зв'язку з тим антикомуністичним курсом близько дві тисячі союзу і американських інструкторів і технічно-господарських дорадників бояться показуватися на вулицях і сидять дома. 150 москалів відітегли з кінцем минулого тижня до Москви, маючи з собою 50 великих скринь.

Ізраїль хоче дістати від Америки ракети на середню віддаля

Єрусалим. — Ізраїльські лідери висунали в розмовах з асистентом державного секретаря для близько-східних справ Джоозефом Сіско в минулому тижні бажання закупити в Америці ракет "Ленс" з засягом на 50 миль, з великою акуратністю поцілту та багаточисленні "головками". Але ця ракета не є ще передана американським збройним силам і тому продаж її закордоном переважає би звичайні всі держав. Ізраїльські військові кола вважають, що така ракета гарантувала б безпеку проти союзу і американських ракет, бо ракетами "Ленс" можна б знищити всі становища союзу і американських ракет, розташованих по західному боці Суецького каналу. Хоча ізраїльський уряд намагається зберігати в повній тайні розмови з Джоозефом Сіско, проте, західні кореспонденти в Ізраїлі твердять, що Сіско, стараючись довести до порозуміння в справі відкриття Суецького каналу, пропонував, щоб Ізраїль відтїгнув свої війсь-

Нудірка заявив, що Росія не є його батьківщиною

Москва. — Верховний Суд Литовської ССР засудив литовського радіотехніка Сімас Кудірку за спробу втечі до ЗСА на 10 років таборів. Сімас Кудірка працював радистом на кораблі "Совєтська Литва" і перескочив у океані на американський катер "Віджілент". З катера після 10 годин втікача було видано в руки російським матросам, котрі його били на очах американців. На суді, як повідомили із достовірних джерел з Литви, С. Кудірка відмовився від союзу і американського права адвоката і промовляв сам впродовж чотирьох годин. Він сказав, що замолоду не пішов до Литовської Повстанської антимуністичної Армії, бо мав страх. Але згодом він тільки й планував втечу з СССР, де росіяни панують над усіма, а його батьківщина Литва спиналася у трагічному становищі поневоленого народу. Підсудний заявив, що він не зрадив Росії, бо Росія не є його батьківщиною. Сімас Кудірка, якому тепер 42 роки, сказав на суді, що хотів залишитися й виконувати будь-яку працю в ЗСА і забрати туди родину, або ж допомогти їй в Америці. Він сказав також, що звичайні американські матроси на катері відносились до нього дуже полюдно, дали йому теплий одяг тощо, але офіцери дістали наказ видати його в руки росіяни. С. Кудірка заявив, що він пішов на службу до флоту, щоб уникнути національної дискримінації в Литві, і забути про трагедію свого народу.

Справу целібату будуть розглядати на Синоді католицьких єпископів у Римі

Рим. — Монсінйор Еміль Коллджованні, який з доручення Конгрегації для доктрини віри досліджував справу відходу від Католицької Церкви її духовників, склав 300-сторіковий звіт, який, як буде одним із предметів розгляду на Синоді католицьких єпископів, що почнеться в Римі 30 вересня ц. р. За тим звідом, 13.000 католицьких духовників покинуло священний стан від 1939 року, при чому цей процес значно зріс від 1964 року. В одному 1968 році покинуло духовний стан 1.906 духовників, а в перших трьох місяцях 1969 року — 1.141. У 1960 р. один духовник обслуговував кругло 1.230 вірних, а в 1969 вже 1.417. Тому, що зі зростом загального населення світу зростає й число католиків, яке в останньому десятиріччі збільшилось на к р у г л о один мільйон, то справа нових кадрів духовництва стала одною з найважливіших проблем Церкви. Синод Католицької Церкви передбачує, що в найближчих 5-ох роках постане Католицька Церква далішх кругло 20.000 духовників. Велика більшість таких духовників подають за причини — обов'язковий целібат, але згаданий духовник вважає, що суттєвою причиною є взагалі більший вплив світського життя на духовенство. Папа Павло VI заявив проти скасування обов'язкового целібату. Проте ця справа напевне буде предметом розгляду Синоду єпископів у Римі.

Конгресова підкомісія пропонує девальвувати американського долара

Вашингтон. — Об'єднана Конгресова Комісія для справ міжнародної виміри і платісності виступила в опублікованому нею звідом, в якому пропонується проведення девальвації американського долара, який — згідно з опінією підкомісії — "переоцінений" у зв'язках з іншими валютами. Одним з виходів із кризової доларової ситуації, на думку членів підкомісії, що її очолює демократичний конгресмен Генрі С. Ройс із Висконсину і в склад якої входить також сенатор Губерт Хавард, є проведення девальвації збільшити можливість створення нових місць праці у ЗСА, буде стимулювати американськ кий експорт, збільшити кошти імпорту до ЗСА, сповільнить американські інвестиції за кордоном і притягне чужі інвестиції на американський територію, в американській акційній і бондовий ринки і в американський підприємства. Уряд през. Ніксона зокрема Департамент Скарбниці поставив дуже критично до цих пропозицій підкомісії, заявляючи, що вони не були схвалені всіма її членами і є тільки приватною думкою частини членів підкомісії. Республіканські члени підкомісії висловили своє недоволення із опублікованого пропозицією.

УКРАЇНСЬКИЙ СТАТИСТИЧНИЙ ЗБІРНИК В КАНАДІ

Група українських науковців при історичному відділі Оттавського університету підготувала український статистичний збірник Канади, який повинен вийти з друку не пізніше як в 1974 році.

Над збірником працюють: сенатор Павло Юанк (керівник), д-р В. Даркович, д-р В. Зячківський, д-р І. Войчак, Р. Шульгин, Е. Мясаль та інші. Дорадниками є: д-р В. Кисілевський, п-і А. Подольскі і проф. І. Романюк.

Дослідники підкреслюють, що збірник буде суто статистичний, маючи на меті зібрати дані для дальшого вивчення українського суспільства в Канаді. Такий збірник буде цінним джерелом для соціальних аналізів, для урядових потреб і т. д.

РОМАН ШРАМЕНКО, секретар
